

**SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY
W ZESPOLE SZKÓŁ
IM. R. TRAUGUTTA W LIPNIE
NA ROK SZKOLNY 2018 / 2019**

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO -PROFILAKTYCZNY
W ZESPOLE SZKÓŁ
IM. R. TRAUGUTTA W LIPNIE

Wstęp

Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci, nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczniowie akceptują siebie i są otwarci na potrzeby drugiego człowieka.

Wychowanie – Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży (art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe).

Profilaktyka – zapobieganie pojawianiu i występowaniu niepożądanych zjawisk i procesów określanych jako patologie życia społecznego oraz promowanie zjawisk alternatywnych w stosunku do tych, które próbuje się wyeliminować. System działań wzmacniających lub podtrzymujących pozytywne postawy uczniów w toku wychowania.

Program wychowawczo-profilaktyczny obejmuje ogół działań osób (wychowawców), które mają na celu zapobieganie niepożądanym zjawiskom w rozwoju i zachowaniu się młodzieży i osiągnięcie względnie trwałych zmian w osobowości wychowanków. Program zakłada podmiotowe traktowanie ucznia, poszanowanie jego godności osobistej, wspomaganie i umożliwianie wszechstronnego rozwoju uczniów. Stanowi on

wytyczne do pracy wychowawczej dla dyrektora szkoły, wychowawców klas i nauczycieli, psychologa szkolnego, samorządu uczniowskiego, pracowników niepedagogicznych oraz organizacji i instytucji wspierających szkołę w jej działaniach. Realizacja zadań programowych wpłynie na wielokierunkowość i spójność działań wychowawczo-profilaktycznych skierowanych do uczniów.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny powstał w wyniku połączenia Szkolnego Programu Wychowawczego i Szkolnego Programu Profilaktyki i będzie obowiązywał od września 2018r.

Podstawy prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, art. 72.
2. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka
3. Konwencja o Prawach Dziecka, art. 3, art. 19, art. 33.
4. Ustawa o systemie oświaty (Rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół).
5. Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z 24.04.1997r.
6. Rozporządzenie MENiS z dn. 31.01.2002r. dotyczące ramowych statutów publicznych przedszkoli oraz szkół.
7. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dn. 19.08.1994r.
8. Ustawa o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dn. 26.10.1982r.
9. Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dn. 09.11.1995r.
10. Rozporządzenie MEN z dnia 09.08.2017r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.
11. Programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.
12. Statut szkoły.

Model absolwenta szkoły

- *Samodzielny* – potrafi funkcjonować w otaczającym go świecie, którego zasady działania zna i rozumie. Pozytywnie patrzy na świat, siebie i innych ludzi. Wierzy w siebie i swoje możliwości.
- *Twórczy* – ma określone pasje i zainteresowania, które stara się rozwijać. Rozwiązuje napotkane problemy.
- *Uczciwy* – mówi prawdę, szanuje cudzą własność, dotrzymuje słowa.
- *Odpowiedzialny* – zdaje sobie sprawę z możliwych następstw różnych działań; gotowy jest do ponoszenia odpowiedzialności za swoje postępowanie i podjęte decyzje. Potrafi przyznać się do błędu, wykazuje odwagę cywilną. Działając w grupie, poczuwa się do odpowiedzialności za efekty jej pracy. Postępuje zgodnie z zasadami bezpieczeństwa i higieny.
- *Ciekawy świata* – poszerza wiedzę i rozwija umiejętności, korzystając między innymi z różnych źródeł informacji; wykorzystuje tę wiedzę i umiejętności w dorosłym życiu.
- *Tolerancyjny* – rozumie i akceptuje różnice między ludźmi wynikające z rasy, kultury i religii. Ze zrozumieniem traktuje różnice wynikające z niejednakowych możliwości jednostki. Umie stopniować oceny moralne i dokonywać trafnych wyborów w sytuacjach trudnych i niejednoznacznych.
- *Szanujący: prawa i wolności własne i innych, mienie wspólne, obowiązujące normy społeczne, wartości uniwersalne i ogólnoludzkie, tradycje i dziedzictwo kulturowe* – przestrzega praw i zasad ustalonych przez różne instytucje, organizacje, stowarzyszenia.
- *Obowiązkowy i punktualny* – dotrzymuje terminów, planuje swoje działania, szanuje czas swój i innych.
- *Prowadzący zdrowy styl życia i umiejący wypoczywać.*

Główne cele wychowawczo-profilaktyczne:

- 100 odzyskania niepodległości - kształtowanie postaw patriotycznych,
- bezpieczeństwo w szkole,
- wspieranie rozwoju osobowości młodego człowieka,
- kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym,
- wzmacnianie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli,
- rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,
- kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
- wyposażenie ucznia w umiejętności niezbędne do współdziałania w grupie,
- przygotowanie do podejmowania i pełnienia ról społecznych oraz obywatelskich
- kształtowanie postaw i nawyków proekologicznych,
- przygotowanie do podejmowania optymalnych decyzji życiowych,
- wspieranie nabywania umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, ryzykownych i konfliktowych,
- doskonalenie warunków bezpiecznego funkcjonowania ucznia w szkole i poza szkołą,
- kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu,
- zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych,
- kształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności,
- eliminowanie zagrożeń utraty zdrowia i szans rozwojowych przez uzależnienia.

Założenia ogólne

Profilaktykę rozumie się jako proces wspierający rozwój uczniów – ich zdrowie psychiczne, fizyczne jak również pomoc i towarzyszenie uczniowi w poszerzaniu doświadczeń życiowych. Profilaktyka to także zdobywanie wiedzy o zagrożeniach oraz nabywanie umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Głównym celem jest ochrona przed zagrożeniami, zatem działania profilaktyczne powinny być nakierowane na osłabianie czynników ryzyka, sprzyjających podejmowaniu zachowań ryzykownych oraz wzmocnieniu czynników chroniących, zwiększających odporność człowieka na działanie czynników ryzyka. Szkolny Program Profilaktyczny Zespołu Szkół im. R. Traugutta zakłada działania, które mają doprowadzić do wzmocnienia czynników chroniących, przy jednoczesnym osłabianiu czynników ryzyka. Zatem przyjmijmy model profilaktyki pierwszorzędowej, integralne z Programem Wychowawczym, realizowanym w każdym obszarze pracy pedagogicznej.

Diagnoza zagrożeń

Stworzenie Szkolnego Programu Profilaktyki wymagało określenia obszarów problemowych i dostosowania do nich konkretnych, zaplanowanych działań. Diagnoza problemów wychowawczych w Zespole Szkół im. R. Traugutta w Lipnie została przeprowadzona poprzez:

- a) Przeprowadzone badania ankietowe wśród uczniów;
- b) Rozmowy z Rodzicami;
- c) Analizę dokumentacji szkolnej oraz obserwacje zachowań uczniów w sytuacjach szkolnych;
- d) Analizę sytuacji rodzinnej i środowiskowej uczniów;

Z diagnozy w szkole wynika, że najczęstszymi zachowaniami ryzykownymi podejmowanymi przez uczniów są:

1. Kontakt z substancjami psychoaktywnymi;
2. Wagary;
3. Brak motywacji do nauki;
4. Problemy natury emocjonalnej (w tym radzenie sobie ze stresem);

5. Przypadki wczesnego macierzyństwa;

Przeprowadzone badania ankietowe wśród uczniów wskazały na konieczność ujęcia w Szkolnym Programie Profilaktyki przede wszystkim działania z obszaru profilaktyki pierwszego stopnia. W wyniku przeprowadzonych w naszych szkole badań nie stwierdzono problemów uzależnienia od środków psychoaktywnych, jednakże opracowano procedury na wypadek pojawienia się takich problemów w bieżącym roku szkolnym.

Duży nacisk w dalszym ciągu zamierzamy kłaść na bezpieczeństwo uczniów. Tegorocznym priorytetem będzie dla nas respektowanie norm społecznych i budowanie właściwych wzorców zachowania. Na terenie szkoły prowadzimy szeroko rozumianą profilaktykę dotyczącą zachowań nieodpowiadających normom społecznym, np. poprzez organizowanie spotkań ze specjalistami, terapeutami, jednocześnie proponując młodzieży alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego oraz zdrowy styl życia.

Zachowanie nieakceptowane, a przejawiane w różnym stopniu przez uczniów naszej szkoły:

- a) opuszczanie zajęć lekcyjnych;
- b) spóźnianie się na lekcje;

Wśród środków zaradczych znalazła się szeroko rozumiana profilaktyka:

- Wprowadzenie systemu kontroli frekwencji i postępów w nauce w postaci comiesięcznych sprawozdań wychowawców klas;
- Wprowadzenie nowego systemu ocen zachowania ucznia zamieszczonego w Statucie Szkoły;
- Bezwzględne informowanie rodziców o nieakceptowanym zachowaniu w szkole;
- Pomoc w kształtowaniu właściwych relacji i odpowiedniej atmosfery wśród uczniów;
- Budowanie współpracy pomiędzy szkołą a środowiskiem rodzinnym uczniów;
- Pedagogizacja rodziców

Cele główne programu realizowane w cyklu trzyletnim

1. Kształtowanie i wzmocnienie postaw społecznych, patriotycznych, zgodnych z uniwersalnymi, akceptowanymi społecznie wartościami, normami, zasadami.
2. Uświadamianie czynników ryzyka wywołujących zachowania niebezpieczne – jednostkowe i społeczne.
3. Wzmocnienie mocnych stron osobowego rozwoju.

Realizatorzy działań wychowawczo - profilaktycznych

- **Dyrektor szkoły** jako realizator działań wychowawczo - profilaktycznych

- a) Dba o doskonalenie nauczycieli w zakresie działań profilaktycznych i wychowawczych
- b) Koordynuje pracę wychowawczą w szkole oraz współpracuje ze wszystkimi podmiotami działań pedagogicznych
- c) Współpracuje z Samorządem Uczniowskim
- d) Współpracuje z Radą Rodziców
- e) Finansuje, monitoruje pracę wychowawców klas, psychologa szkolnego
- f) Wyznacza odpowiedzialnych za realizację działań

- **Nauczyciel – wychowawca**

- a) Doskonali swoje kwalifikacje i zdobywa nowe umiejętności w zakresie działań profilaktycznych
- b) Realizuje zadania we współpracy z rodzicami
- c) Dba o poczucie bezpieczeństwa ucznia w klasie
- d) Tworzy warunki wspomagające rozwój ucznia, proces jego uczenia się oraz przygotowanie do odpowiedzialnego życia w rodzinie i społeczeństwie

- e) Zapewnia uczniom i ich rodzicom wszechstronną informację na temat wymagań stawianych przez szkołę, podejmowanych działań wychowawczych oraz osiągnięć uczniów
- f) Wspomaga zespół uczniowski, inspiruje i kieruje podjętymi działaniami
- g) Jest wzorem konstruktywnych zachowań

- **Rodzice**

- a) Wspierają pracę wychowawczą szkoły poprzez aktywne uczestniczenie w spotkaniach z wychowawcą
- b) Uczciwie i rzetelnie informują wychowawców o stanie zdrowia dziecka, przyczynach nieobecności, problemach wychowawczych
- c) Korzystają z pomocy i wsparcia ze strony psychologa szkolnego
- d) Opiniują szkolny program wychowawczo – profilaktyczny poprzez Radę Rodziców
- e) Uczestniczą w jego realizacji
- f) Biorą udział w tworzeniu i ewaluacji szkolnego programu wychowawczo - profilaktycznego

- **Psycholog**

- a) Podejmuje działania profilaktyczno – wychowawcze wynikające ze Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego w stosunku do uczniów, rodziców z udziałem nauczycieli.
- b) Współpracuje z wychowawcami klas i wspiera pracę wychowawczą

- **Pielęgniarka szkolna**

- a) Zbieranie informacji na temat stanu zdrowia uczniów.
- b) Monitorowanie stanu zdrowia uczniów.
- c) Realizacja zajęć profilaktycznych o tematyce prozdrowotnej

- **Biblioteka szkolna**

a) Gromadzi i udostępnia materiały metodyczne z zakresu problematyki opiekuńczo – wychowawczej.

- **Szkoła współpracuje w zakresie realizacji działań profilaktycznych z:**

- Komendą Powiatową Policji w Lipnie
- Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Lipnie
- Ośrodkami Pomocy Społecznej
- MKRPA w Lipnie
- Terapeutami uzależnień
- Sądem Rodzinnym i Nieletnich w Lipnie
- Kuratorem Sądowym ds. Rodzinnych i Nieletnich
- Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną SANEPID w Lipnie

Działania profilaktyczne

Zespołu Szkół im. R. Traugutta w Lipnie

*„Dobra szkoła - to przede wszystkim mądra szkoła.
Niechaj w pracy wychowawczej wszyscy zaangażowani w nią ludzie
poczują się związani najpiękniejszym zadaniem:
cierpliwego i pełnego spokojnej mądrości ukazywania dojrzewającym ludziom,
jak być człowiekiem naprawdę ...”*
Jan Paweł II

Profilaktykę używania substancji psychoaktywnych rozumie się jako zmniejszenie ryzyka ich używania poprzez opóźnienie lub przeciwdziałanie inicjacji, niedopuszczenie do poszerzania się kręgu osób – szczególnie młodych uczniów - eksperymentujących z legalnymi i nielegalnymi substancjami, jakimi są dopalacze.

Odpowiednio profilaktyka w Liceum Ogólnokształcącym przy Zespole Szkół im. R. Traugutta prowadzona będzie na poziomie profilaktyki pierwszorzędowej, drugorzędowej i trzeciorzędowej.

- **I poziom profilaktyki pierwszorzędowej** adresowany jest do całej społeczności szkolnej. Działania ochronne mają za zadanie wspierać prawidłowe procesy rozwoju fizycznego i psychicznego. Mają na celu promocję zdrowego stylu życia. Na tym poziomie ważne jest rozwijanie różnych umiejętności, które pozwolą uczniowi radzić sobie z trudnymi sytuacjami i przeżywanymi w związku z tym emocjami. Realizatorami tych działań są nauczyciele wspierani przez pedagoga/psychologa szkolnego. Teren działań – szkoła.

Stosowana jest przede wszystkim **profilaktyka uniwersalna**, kierowana do wszystkich uczniów, dotycząca znanych problemów w znacznym stopniu rozpowszechnionych jak np. przemoc czy używanie środków psychoaktywnych.

Działania szkoła – uczeń: stworzenie warunków sprzyjających adaptacji i integracji uczniów w środowisku szkolnym: zajęcia integracyjne, rajd integracyjny oraz utrzymanie zwyczajów szkolnych, które wpływają na adaptację, jak np. wycieczki szkolne. Poza tym ważny jest udział Rodzica ucznia w życiu szkolnym: Rada Rodziców, comiesięczne spotkania z Rodzicami w ramach „drzwi otwartych”, ankieta/skrzynka dla Rodziców.

Poza tym stosowana **profilaktyka selektywna** – skierowana do grup zwiększonego ryzyka. Informacje o uczniach gromadzi szkoła w toku codziennej edukacji. Profilaktyka ta szczególnie dotyczy uczniów z rodzin dysfunkcyjnych.

Kwestionariusz diagnozy środowiska rodzinnego ucznia, „Drzwi otwarte” – poprzez kontakt bezpośredni z rodzicem, informacje gromadzone podczas codziennej edukacji.

Profilaktyka będzie realizowana poprzez stosowanie odpowiednich strategii profilaktycznych:

- I. **Informacyjna:** dostarczenie adekwatnych informacji n/t skutków ryzykownych, umożliwienie dokonania racjonalnych wyborów. U podstaw strategii leży przekonanie, że uczniowie zachowują się ryzykownie, ponieważ mają zbyt małą wiedzę o mechanizmach i następstwach takich zachowań. W związku z tym dostarczenie informacji o skutkach palenia papierosów, e-papierosów, picia alkoholu, odurzania się narkotykami, zażywania dopalaczy ma spowodować zmianę postaw i w konsekwencji zaprzestanie zachowań ryzykownych albo ich niepodejmowanie.

Działania:

- Współpraca z MKRPA;
- Spotkania Rodziców w szkole z terapeutami uzależnień;
- Zajęcia profilaktyki uzależnień z psychologiem szkolnym i/lub wsparcie Poradni PP;
- Udostępnienie nauczycielom i wychowawcom klas wiedzy n/t oferty pomocy specjalistycznej dla uczniów w przypadku używania substancji psychoaktywnych i środków uzależniających – Rada Pedagogiczna;
- Przekazywanie uczniom i rodzicom konsekwencji prawnych wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dn. 29.07.2005 r. – wychowawca/ policja;

II Edukacyjna: pomoc w rozwijaniu umiejętności psychologicznych i społecznych: umiejętności nawiązywania kontaktu z ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów, opierania się naciskom ze strony otoczenia. U podstaw tej strategii leży przekonanie, że uczniowie, którzy dysponują odpowiednią wiedzą, podejmują zachowania ryzykowne z powodu braku umiejętności niezbędnych w życiu społecznym. Braki te uniemożliwiają budowanie prawidłowych związków z ludźmi, uniemożliwiają odnoszenie sukcesów. Zachowania ryzykowne stanowią zatem zastępcze sposoby radzenia sobie z trudnościami.

Działania: ankieta adaptacyjna i badająca zachowania zagrażające. Nacisk na propagowanie zdrowego stylu życia: uczestniczenie uczniów w zajęciach wychowania fizycznego, promowanie aktywnego spędzania wolnego czasu przez nauczycieli w – f i wychowawców, pogadanki na temat zdrowia z pielęgniarką szkolną. Poza tym przeciwdziałanie agresji i temu zjawisku w szkole, rodzinie, grupie rówieśniczej. Prowadzenie warsztatów na temat przejawów agresji i przemocy w szkole, rodzinie, grupie rówieśniczej oraz konstruktywnych sposobów radzenia sobie z tym przez uczniów.

Spotkanie psychoedukacyjne z terapeutą uzależnień MKRPA, zajęcia z psychologiem dotyczące umiejętności uczenia się: „Efektywne uczenie się – Twój mózg stać na więcej” oraz „Moja samoocena” podczas zajęć wychowawczych w każdej klasie.

III Alternatywne: zaspokojenie ważnych potrzeb psychologicznych (np. bezpieczeństwa, przynależności i miłości) oraz osiągnięcie satysfakcji życiowej przez angażowanie się w działalność akceptowaną społecznie np. sportową. U podstaw tej strategii leży przekonanie, iż uczniowie podejmują zachowania ryzykowne ze względu na brak możliwości rozwoju zainteresowań i osiągnięcia pozytywnych sukcesów. Dotyczy to szczególnie młodzieży zaniedbanej wychowawczo.

Działania: kwestionariusz diagnozy środowiska rodzinnego, uczestniczenie w zajęciach rekreacyjno – sportowych, udział w olimpiadach, organizowanie konkursów plastycznych np. „Dzień bez papierosa”, aktywność w szkolnym wolontariacie, Teatrze „Bene Nati” oraz w kołach naukowych a tym samym udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

- **II poziom profilaktyka drugorzędowa**, adresowana jest do osób przejawiających pierwsze objawy dysfunkcji (zaburzeń). Przykład: uczniowie eksperymentujący ze środkami psychoaktywnymi/odurzającymi. Działania mające na celu wycofanie się z zachowań ryzykownych. Realizatorem działań na terenie placówki jest przede wszystkim psycholog/pedagog szkolny. Zajęcia profilaktyczne prowadzone w kierunku jednego ucznia, określonej grupy w Poradni P – P.

W związku z tym prowadzona jest strategia:

- c) **Interwencyjna:** wsparcie w sytuacjach kryzysowych uczniów z problemami osobistymi. Elementem jest towarzyszenie uczniom, którzy mają krytyczne momenty w życiu.

Działanie: poradnictwo i wsparcie psychologiczne. Strategia interwencyjna jest głębszym działaniem zindywidualizowanym. Zastrzeżona jest dla poziomu II i III.

- **III poziom profilaktyka trzeciorzędowa**, skierowana jest do grupy wysokiego ryzyka, do uczniów, u których występują rozwinięte symptomy zaburzeń, np. uzależnienie od narkotyków.

Działanie: zablokowanie pogłębiającego się procesu chorobowego i degradacji społecznej oraz umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie. Profilaktyka prowadzona jest przez lekarzy specjalistów, terapeutów uzależnień, pracowników socjalnych i ds. resocjalizacji. Działania profilaktyczne – strategia interwencyjna w szkole prowadzona po zakończeniu specjalistycznej terapii odwykowej.

CZYNNIKI RYZYKA I CZYNNIKI CHRONIĄCE

Zachowania ryzykowne ucznia, niezgodne z normami i oczekiwaniami społecznymi Statutem Szkoły, zależą od interakcji wielu czynników. Niektóre cechy osobowościowe ucznia skorelowane ze środowiskiem sprzyjają powstawaniu zachowań, które „niosą wysokie ryzyko negatywnych konsekwencji zarówno dla zdrowia psychicznego jak i fizycznego”.

Do najpoważniejszych czynników ryzyka zalicza się:

- Brak więzi rodzinnych
 - a) Konflikty w domu;
 - b) Zachowania dysfunkcyjne rodziców;
 - c) Niekonsekwencja lub brak dyscypliny wychowawczej;
- Negatywne relacje ze znaczącymi osobami ucznia;
- Niepowodzenia w nauce i związany z tym faktem brak wiary we własne siły;
- Odrzucanie religii i powszechnie obowiązujących norm i wartości;

- Buntowniczność;
- Cyberprzemoc;
- Brak akceptacji w nowej klasie (w nowym otoczeniu);
- Przynależność do negatywnej grupy – „z kim się zadajesz, takim się stajesz”;
 - a) Uleganie negatywnej presji rówieśniczej;
- Angażowanie się w zachowania ryzykowne;
 - a) Spożywanie alkoholu na uroczystościach rodzinnych, imprezach rówieśniczych;
 - b) Odurzanie się - „spróbuj jak jest, jeden raz nie zaszkodzi”;

Prawdopodobieństwo pojawienia się zachowań ryzykownych jest tym większe, im więcej antybodyców działa na młodzież oraz im bardziej są one szkodliwe i im dłużej trwają.

Za najważniejsze czynniki chroniące uważa się:

- Silna więź emocjonalna z Rodzicami;
- Pozytywne ogólne relacje z dorosłymi – posiadanie autorytetów;
- Zainteresowanie nauką szkolną i aspiracje edukacyjne;
- Regularne praktyki religijne;
- Poszanowanie praw, norm i wartości, w tym stosowanie się do Statutu Szkoły;

Ewaluacja

W ustaleniu czy realizowany program przynosi oczekiwane efekty, niezbędna jest jego ewaluacja. Należy więc kontrolować zarówno przebieg procesu, jak i osiągnięte wyniki. Proces ten będzie kontrolowany przez bieżące monitorowanie, a uzyskane informacje wykorzystywane do modyfikacji programu (jeżeli wystąpi taka potrzeba). Ewaluacja wyników zostanie przeprowadzona pod koniec roku szkolnego. Pozwoli na uzyskanie odpowiedzi na następujące pytania:

1. Czy zbliżyliśmy się do postawionych celów?
2. Czy działania programowe odpowiadały rzeczywistym potrzebom uczniów?
3. Czy działania podejmowane w trakcie pracy z programem wpłynęły na zachowanie uczniów i wprowadziły pożądane zmiany?
4. Czy stosowane procedury okazały się skuteczne?
5. W czym upatrywać przyczyn niepowodzenia, jeżeli nie uzyskano zadowalających efektów?

Narzędzia ewaluacji:

- ankiety dla uczniów, rodziców, nauczycieli,
- wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- obserwacje,
- analiza dokumentów.

**ZADANIA I METODY REALIZACJI PROGRAMU WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEGO
W ZESPOLE SZKÓŁ IM. ROMUALDA TRAUGUTTA W LIPNIE
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE**

Obszar	Cel Szczegółowy	Zadania/Sposób realizacji	Realizatorzy	Termin	Klasa
Patriotyzm - Pielęgnowanie tradycji Narodu i Państwa	Uczniowie znają historię i tradycję narodu polskiego	Ukazywanie tradycji narodu jako czynnika do poszukiwania ideałów i wzorców osobowych, poprzez odwołanie się do postaci historycznych i literackich	Nauczyciele języka polskiego Nauczyciele historii Nauczyciele WOS Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	Uczniowie znają historię zamieszkiwanego regionu i jego tradycję	Poznanie historii i tradycji regionu jego perspektyw rozwojowych w dziedzinie gospodarki i kultury. Kształtowanie szacunku dla ludzi, którzy tworzyli historię kraju i regionu Organizacja Rajdu Integracyjnego dla klas I przez Samorząd Uczniowski na terenie powiatu lipnowskiego	Dyrekcja Nauczyciele Wychowawcy klas Opiekun samorządu szkolnego Psycholog	Cały rok Wrzesień/Październik	I, II, III I

	Poszanowanie tradycji szkoły, zapoznanie uczniów z historią szkoły	Zapoznanie ze stuletnią historią i tradycją szkoły Udział w uroczystości Święta Patrona Szkoły	Wychowawcy klas	Cały rok Styczeń	I, II, III
	Uczniowie uczestniczą w wycieczkach	Wycieczki szkolne jako forma poznania historii, tradycji i osiągnięć kraju oraz jego kultury.	Nauczyciele Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	Upamiętnienie 100 lat odzyskania niepodległości przez Polskę	Udział w uroczystościach upamiętniających 100 lat odzyskania przez Polskę niepodległości	Dyrekcja Nauczyciele Wychowawcy klas	Listopad 2018	I, II, III
Bezpieczeństwo- profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Uczeń czuje się bezpieczny w szkole	Diagnozowanie zagrożenia uczniów w szkole Przeprowadzenie ankiety na temat uzależnień i innych zagrożeń wśród uczniów szkoły	Psycholog Wychowawcy klas	Zgodnie z harmonogramem	I, II, III
	<i>Uczniowie znają zagrożenia współczesnego świata</i>	Autodiagnoza kontaktów uczniów z cyberprzemocą, alkoholem, nikotyną, narkotykami, „dopalaczami”, środkami farmakologicznymi i energetykami	Psycholog Wychowawcy klas Dyrekcja	Cały rok	I, II, III
		Zapobieganie podejmowania przez młodzież zachowań ryzykownych: palenie tytoniu, spożywanie alkoholu, używanie środków psychoaktywnych, wczesna inicjacja seksualna Przekazywanie rzetelnej wiedzy na temat przyczyn, objawów i skutków uzależnień i innych zagrożeń (uwzględnianie problematyki w	Psycholog Wychowawcy	Cały rok	I, II, III

		programach wychowawczych klas)			
		Prowadzenie warsztatów i zajęć profilaktycznych (np. Teatr Profilaktyczny „Kurtyna”)	Psycholog	Zgodnie z harmonogramem	I, II, III
	Uczeń wykorzystuje swoją wiedzę poprzez udział w konkursach i poszerza swoje zainteresowania	Rozwijanie zainteresowań wśród uczniów formami psychoprofilaktyki Organizowanie konkursów o tematyce walki z nałogami	Psycholog Nauczyciele Samorząd uczniowski	Zgodnie z harmonogramem	I, II, III
	Uczeń ma świadomość, że otrzyma pomoc w szkole	Objęcie indywidualnym wsparciem i terapią uczniów zagrożonych (eksperymentujących z używkami, z zaburzeniami zachowań i emocji, z niskim poczuciem wartości, z rodzin dysfunkcyjnych itp.)	Psycholog	Wg potrzeb	I, II, III
	Uczeń wie, gdzie i jak szukać pomocy	Organizowanie spotkań z przedstawicielami: policji, służb medycznych, terapeutami uzależnień, Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej	Psycholog Wychowawcy klas	Zgodnie z harmonogramem	I, II, III
	Uczniowie mają większe poczucie bezpieczeństwa	Indywidualna praca ze sprawcami, ofiarami przemocy i ich rodzinami	Dyrekcja Wychowawca klas Psycholog	Cały rok	I, II, III

	Uczeń wie o konsekwencjach zastosowania przemocy	Uświadamianie, że w przypadku zaistnienia jakiegokolwiek przemocy wśród uczniów, zastosowane zostaną procedury zgodne ze Statutem Szkoły Konsekwentne stosowanie postanowień Statutu Liceum w sytuacji naruszenia norm i zasad współżycia w szkole	Dyrekcja Psycholog Wychowawcy klas	Wg potrzeb	I, II, III
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	Uczniowie kształtują postawy interpersonalne	Organizowanie szkoleń i warsztatów dotyczących komunikacji społecznej	Psycholog	Wg potrzeb	I, II, III
	Uczeń potrafi radzić sobie z agresją i mobbingiem w różnych środowiskach	Przeciwdziałanie agresji i zjawisku mobbingu w szkole, rodzinie, grupie rówieśniczej Prowadzenie warsztatów na temat przejawów przemocy i agresji w rodzinie i grupie rówieśniczej oraz konstruktywnych sposobów radzenia sobie przez uczniów	Dyrekcja Psycholog Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	Uczeń wie, jak zachować się w trudnych sytuacjach	Uczenie radzenia sobie w sytuacjach stresowych, konfliktowych, treningi asertywności, kontroli emocji	Psycholog, Wychowawcy	Wg potrzeb	I, II, III

	Uczeń potrafi negocjować i dyskutować	Uczenie sztuki dyskusji, negocjacji i mediacji	Nauczyciele Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	Uczniowie uczą się tolerancji	Przestrzeganie w stosunkach międzyludzkich zasad tolerancji religijnej i światopoglądowej	Nauczyciele Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	Uczeń uczy się empatii	Zachęcanie do pomocy koleżeńskiej w nauce i różnych sytuacjach życiowych wspierania uczniów z niepełnosprawnościami	Dyrekcja Nauczyciele Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	Uczeń korzysta z dostosowań wskazanych przez PPP	Stosowanie zaleceń zawartych w opiniach z PPP	Dyrekcja Nauczyciele Psycholog	Cały rok	I, II, III
	Uczeń czuje się bezpiecznie w szkole	Stwarzanie warunków sprzyjających poczuciu bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego (zapoznanie z zasadami bezpiecznego funkcjonowanie uczniów w ramach godzin wychowawczych, nauka zasad bezpieczeństwa i pierwszej pomocy na zajęciach EDB)	Wychowawcy klas Nauczyciele Nauczyciel EDB	Cały rok	I, II, III

	<p>Uczniowie potrafią radzić sobie z różnymi czynnikami zewnętrznymi mającymi na nich negatywny wpływ</p>	<p>Monitorowanie stanu bezpieczeństwa uczniów w szkole: a) monitorowanie osób wchodzących do szkoły b) monitoring w pomieszczeniach szkolnych i na zewnątrz budynku c) prowadzenie okresowych badań ankietowych na temat zjawiska przemocy i agresji w szkole.</p>	<p>Obsługa szkoły Dyrekcja Wychowawcy klas Nauczyciele Psycholog</p>	<p>Cały rok</p>	<p>I, II, III</p>
	<p>Uczniowie zapoznają się ze szkołą, jej funkcjonowaniem oraz poznają siebie</p>	<p>Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa uczniów w szkole poprzez: a) dyżur nauczycieli na terenie szkoły i na zewnątrz budynku b) nie opuszczanie terenu szkoły poprzez uczniów w okresie jesienno – zimowym c) obowiązek noszenia identyfikatorów przez uczniów, nauczycieli i pracowników szkoły d) systematyczna poprawa warunków lokalowych uwzględniających potrzeby uczniów niepełnosprawnych</p>	<p>Dyrekcja Nauczyciele Wychowawcy klas Psycholog</p>	<p>Cały rok</p>	<p>I, II, III</p>
	<p>Uczeń jest świadomym obywatelem</p>	<p><i>Współpraca z instytucjami wspomagającymi działania interwencyjne i profilaktyczne szkoły (Sądem Rodzinnym, Kuratorami Sądowymi, PP -P, KPP). Uświadamianie uczniów o odpowiedzialności prawnej osób niepełnoletnich i pełnoletnich w świetle prawa</i></p>	<p>Dyrekcja Nauczyciele Wychowawcy klas Psycholog</p>	<p>Cały rok</p>	<p>I, II, III</p>

Uczniowie czują się bezpiecznie w nowej szkole	Integracja uczniów – warsztatowe zajęcia dla uczniów klas I sprzyjające poznaniu, budowaniu poczucia bezpieczeństwa w grupie, zasad obowiązujących podczas nauki w liceum	Wychowawcy klas Psycholog	Wrzesień/Październik	Klasy I
Uczeń jest świadomy swoich obowiązków	Kontrola frekwencji i postępów w nauce poprzez comiesięczne sprawozdania wychowawców Systematyczne monitorowanie frekwencji uczniów	Wychowawcy klas Psycholog Dyrekcja	Cały rok	I, II, III
Uczeń wywiązuje się ze swoich obowiązków	Wyjaśnienie przyczyn nieobecności przez rodziców Stały kontakt z rodzicami uczniów często opuszczających zajęcia Objęcie indywidualną opieką ucznia z niską frekwencją w szkole, podpisanie kontraktów	Wychowawcy klas Psycholog	Cały rok	I, II, III
Uczeń czuje się doceniony w szkole	Nagradzanie uczniów i klas z najwyższą frekwencją śródroczną i roczną	Dyrekcja Wychowawcy klas	Koniec I i II semestru	I, II, III
Uczeń czuje się bezpieczny w szkole, ponieważ jest świadomy współpracy szkoły z rodzicami	Włączenie rodziców do aktywnego udziału i współpracy z RP w zakresie działań wychowawczych i rozwiązywania problemów młodzieży	Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III

		Włączenie rodziców w organizację przedsięwzięć i działań realizowanych na terenie szkoły	Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
		Poszerzenie wiedzy i kompetencji wychowawczych rodziców poprzez działalność edukacyjną i psychoedukacyjną z udziałem psychologa szkolnego i innych specjalistów	Psycholog	Cały rok	I, II, III
		Zapoznanie z ofertą pomocy psychologiczno-pedagogicznej i pomocy specjalistycznej dla młodzieży i ich rodzin	Psycholog	Wg potrzeb	I, II, III
		Wspieranie rodziców w rozpoznawaniu trudnych problemów uczniów	Psycholog Wychowawcy klas	Wg potrzeb	I, II, III
		Współdziałanie z rodziną w rozwiązywaniu materialno-bytowych, wychowawczych i edukacyjnych problemów	Psycholog Wychowawcy klas	Wg potrzeb	I, II, III
	Uczeń wie, gdzie należy szukać wsparcia w różnych sytuacjach życiowych	Współpraca z organizacjami i instytucjami w sprawach wychowawczych i socjalnych: Parafia, KP Policji, MOPS i GOPS, Centrum Pomocy Rodzinie, MCK w Lipnie. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Miejska Komisja Rozwiązywaniu Problemów Alkoholowych	Dyrekcja, Wychowawcy klas Psycholog	Wg potrzeb	I, II, III

	<i>Uczeń zdaje sobie sprawę jak ważną rolę odgrywa praca w życiu człowieka</i>	<i>Wyrabianie poszanowania dla pracy jako wartości kształtującej osobowość człowieka. Wskazywanie na potrzebę poszukiwania pracy i rolę umiejętności zareklamowania własnych zdolności</i>	Wychowawcy klas, Nauczyciel przedsiębiorczości	Cały rok	I, II, III
		Śledzenie rynku pracy poprzez współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy	Psycholog Urząd Pracy	Cały rok	III
		Wskazywanie korzyści pozamaterialnych płynących z pracy (realizacja i rozwój własnej osobowości)	Wychowawcy klas Nauczyciel WOS	Cały rok	I, II, III
		Uświadamianie zależności między przyszłością a wyborem własnego zawodu	Nauczyciele wychowawcy klas Psycholog	Cały rok	I, II, III
		Rozpoznawanie predyspozycji zawodowej młodzieży i pomoc w planowaniu ścieżki rozwoju zawodowego	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Urząd Pracy	Wg potrzeb	II, III
	Uczeń potrafi zachować się w różnych sytuacjach życiowych	Uczenie pełnienia określonych ról społecznych Kształtowanie zasad samorządności wśród młodzieży. Rozwijanie inicjatywy w działaniu samorządów uczniowskich w klasach i na terenie	Wychowawcy klas Samorząd uczniowski	Cały rok	I, II, III

		szkoły			
	Uczeń samodzielnie dokonuje wyborów	Przeprowadzenie demokratycznych wyborów do Samorządu Klasowego i Szkolnego	Wychowawcy klas Opiekun Samorządu Uczniowskiego	Czerwiec	I, II, III
	Uczeń wie, jak zorganizować uroczystość szkolną, uczy się współpracy	Udział uczniów w pracach na rzecz szkoły, organizowanie imprez szkolnych (apele, zawody sportowe, konkursy, debaty)	Nauczyciele Wychowawcy klas Samorząd szkolny	Cały rok	I, II, III
	Uczeń ma wpływ na program wychowawczy klasy i na zasady w niej obowiązujące	Mobilizowanie młodzieży do tworzenia klasowych zasad i programów wychowawczych	Wychowawcy klas	Wrzesień	I, II, III
	Uczeń posiada wiadomości dotyczące UE	Integracja z UE. Uwzględnienie w nauczaniu problematyki integracji Polski z UE	Nauczyciele Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	Uczeń wie, jak dbać o środowisko naturalne	Dbanie o środowisko naturalne Uwzględnienie tematyki ekologicznej w nauczaniu biologii, chemii, EDB oraz w pracach kółek zainteresowań	Nauczyciele Opiekunowie kółek zainteresowań Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
		Wyrobienie odpowiedzialności za porządek i czystość na terenie szkoły i jej otoczenia	Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Uczeń ma styczność z dziełami sztuki	Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez: - kontakt z dziełami sztuki na lekcjach - zwiedzanie wystaw - wycieczki do muzeów - wyjazdy do teatrów	Nauczyciele języka polskiego wiedzy o kulturze Wychowawcy klas	Zgodnie z harmonogramem	I, II, III

	Uczeń rozróżnia dobro i zło	Wskazywanie na potrzebę przyjaźni i miłości w kontaktach międzyludzkich, potępienie zła, agresji, przemocy	Nauczyciele Wychowawcy klas	Cały rok	I, II, III
	<i>Uczeń poznaje hierarchię wartości w życiu</i>	<i>Ustalenie z uczniami hierarchii wartości i ich realizacja</i>	Wychowawcy klas Nauczyciele	Cały rok	I, II, III
	Uczeń jest wrażliwy na niedolę innych ludzi	Działania szkolnego wolontariatu. Podejmowanie akcji i działań charytatywnych	Wychowawcy klas Szkolny Klub Wolontariusza PCK	Zgodnie z harmonogramem	I, II, III